

NORSK ETNOLOGISK GRANSKING

Emnenr. 44.

Fylke: Møre og Romsdal

Tilleggsspørsmålnr.

Herad: Kvernes

Emne: Veving

Bygdelag: -

Oppskr. av: L. J. Mork

Gard: Mork

(adresse): Afset

G.nr. 10 Br.nr. 8.

A. Merk av om oppskrifta er etter eiga røynsle. ~~Mest etter opplysninger som min hustru har gitt.~~

B. Eller om den er etter andre heimelsmenn: (ta også med alder, heimstad, yrke):

SVAR

I.

1. Dress, bestaaende av bukse, vest og trøye (jakke). Stoff: vadmél (vaandmaal), delvis 3-skaft, delvis 4-skaft. Det første var tykt stoff og var det beste. Det siste var tynnere og lettere stoff.
2. Kjoler, skjørt og kaaper. Stoff og vevemaate: halvull, d. v. s. bomull renning og ull innslag. Dels ble det vevd hvitt og senere farget, dels med graa eller sort renning og en annen farge paa innslaget. Ullgarnet var hjemmespunnet
3. a. Skjorter og underbukser. Stoff: dels lerred, dels halvull og dels helull.
b. Skjorter, underskjørt og senere ogsaa underbenklær. Skjorter og underbenklær var alltid av bomull, underskjörter av halvull.
4. Hvis det med sengeomheng menes omheng om "himmelsenger", har saadannen ikke vært i bruk her, og saaledes heller ikke slike omheng. Derimot var almindelig brukt saakalte sengekapper. Disse var et slags gardiner som ble spent omkring nedre kant av sengen, fra sengebunden og helt til gulvet. Disse sengekapper ~~xxx~~ var av kjøpt bomullstøy med rynket kant neders og tjente som en slags pynt, bl. a. tjente de ogsaa til aa skjule nattmöblet som hadde sin plass under sengen.
5. Av sengetøy ble vevet underdekkener, dynetrek, putevar og putetrek. Ulltepper er kommet senere. Underdekkener hadde bomull renning med ull innslag, grovt spunnet av simpleste sort ull. Dynetrek ble vevd dels av helull og dels av halvull. Putevar ble vevd av bomull, 2-skaft eller 4-skaft. Putetrek (av bomull) ble særlig tett vevd, saakalt tykkvend, for at stoppen (fjer) ikke skulle trenge ut. Samme stoff ble ogsaa brukt til bolstertrek.
6. Duker ble vevd dels av bomull og dels av lin. Det samme var tilfelle med servietter, men slike har ikke vært almindelig brukt her i gammel tid.
7. Haandklær ble stort sett vevd av samme stoff og paa samme maate som duker og servietter.
8. Aaklær ble vevd og var i bruk til for omlag 30 aar siden. Etter den tid er mer gaatt over til aa veve løpere, divantepper, veggtepper og portierer. Det var stort sett 3 slags vevemaate: tavelaakle, mönster-aakle og tykkaakle. Vevmaaten var: tavelaakle 4-skaft,

mönsteraakle 6- eller 10-skaft og tykkaakle (nordmörsk) aakle-enten 3- eller 4-skaft.

II.

Besvart foran.

Særemne nr. 8. Beregning ved veving.

1. Lengden paa veven var avhengig av hvor mange dresser m. v. veven skulle være til. Skulle veven være til dresstöy maatte den være minst 5 kvart^{hand} ferdigvevd. Naar den saa ble stampet maatte den være 1 alen og 2 tommer bred. Ellers var det mindre nöye med bredden.
2. Bredden ble regnet i alen, kvart og tommer.
3. Traadene ble talt i basmer. I en basme var 60 traader i 4-skaft og 90 i 3-skaft vev. Basmene ble regnet i alen. Skulle veven være mer enn 1 alen bred, maatte en legge til saa mange basmer at den fikk den bredden den skulle ha.
4. Det skulle være et visst forhold mellom renning og innslag. F. eks. til 3-skaft vadmél skulle vekten av innslaget være $\frac{2}{3}$, av vekten av renningen. Til 4-skaft maatte vekten derimot være være lik.
5. ~~Den~~ I det som skulle være til drestöy, 3-skaft, maatte renningen ikke være finere spunnet enn at en kunne legge $1\frac{3}{4}$ alen pr mark. Til kjoletöy, 4- eller 2-skaft, maatte renningen være saa finspunnet at en fikk 3 alen pr mark. Hvis det gjaldt bomullsrenning ble renningens nr. bestemmende, 5, 6, eller 7 alen pr mark etter henholdsvis nr. 20- 24 eller nr. 30.

Afset den 27. februar 1954.

Erbödigst:

